

Leo Trotskij

Om optimism och pessimism

om det 20:e århundradet och om många andra ämnen (i utdrag)

1901

Den svenska översättningen (från engelska) är utförd av Kenth-Åke Andersson. Texten ingick i Trotskij-antologin *Den permanenta revolutionens epok* (Bokförlaget Röda rummet 1969).

Följande är Isaac Deutschers presentation av artikelutdraget:

I början av 1901 sammanfattade den unge Lev Davidovitj Bronstein, som ännu inte hade tagit namnet Trotskij, men redan levde i fångenskap i Sibirien, sin revolutionära inställning i en lidelse full invokation till det tjugonde århundradet. Trots förföljelse och tortyr, hävdade han att 'revolutionären förtroendefullt klappar på historiens port'. Gentemot filisternas hån om att 'det finns ingenting nytt under solen', svarar revolutionären som ser mot framtiden:

Dum spiro spero! (Så länge det finns liv, finns det hopp!) ... Om jag vore en av himlakropparna, då skulle jag se ner på detta dammiga och smutsiga klot med total likgiltighet ... Jag skulle skina över både ond och god ... Men jag är en *människa*. 'Världshistorien, som för dig, lidelsefrie vetenskapsman eller för dig, evighetens bokhållare, blott ur ett onödigt ögonblick i tideräkningen, är för mig allt! Så länge jag andas, skall jag kämpa för framtiden, denna strålande framtid, då människan, stark och underbar, blir herre över sin egen historias virvlande ström och leder den mot skönhetens, glädjens och lyckans gränslösa horisont! ... Det nittonde århundradet har på många sätt tillfredsställt, men än mer gäckat optimistens hopp ... Det har tvingat honom att förlägga merparten av sina drömmar till det tjugonde århundradet. Närhelst optimisten konfronterades med ett obehagligt faktum, då utropade han: Vad! Och detta kan hända på tröskeln till det tjugonde århundradet! När han frammanade underbara bilder av den harmoniska framtiden, då förlade han dem till det tjugonde århundradet.

Och nu har det nya seklet anlant! Vad har det fört med sig vid sin ankomst? I Frankrike – rashatets giftiga fradga,¹ i Österrike – nationella stridigheter... i Sydafrika – ett litet folks rädsla för att trampas ihjäl av en koloss,² och på självaste 'frihetens ö' – triumfsånger för krigshetsarnas segerrika lystnad; dramatiska 'komplikationer' i öst, de svältande folkmassorna gör uppror i Italien, Bulgarien, Rumänien ... Hat och mord, svält och blod ...

Det tycks som om det nya seklet, denna gigantiska nykomling, redan vid själva sin födelse skulle driva optimisten till total pessimism och medborgerlig nirvana. Död åt utopin! Död åt tron! Död åt kärleken! Död åt hoppet! bullrar det tjugonde århundradet, ackompanjerad av eldflammar och gevärsskott.

– Ge upp, du patetiske drömmare. Här är jag, det efterlängtrade tjugonde århundradet, 'framtiden'.

– Nej, svarar den obeveklige optimisten. Du – du är bara – *samtiden*.

¹ Refererar till Dreyfusprocessen

² Syftar på boerkriget.